

Witajcie w Parku!

Park Bródnowski jest niezwykłym miejscem. Sztuka wychodzi tu z sali muzeum. Tłem dla rzeźb nie są już ściany budynku. Tłem jest zmienna i nieprzewidywalna natura. Podczas spaceru poznacie różne rośliny i ciekawostki na ich temat. Będziecie mogli przyrządzić im się z bliska. Spacer będzie inspiracją do zadań plastycznych – Wasze dzieła sztuki będą opowiadać coś o poznanych roślinach!

W książeczce znajdziecie krótki opis sześciu roślin, ciekawostki na ich temat i zadania do wykonania.

Miłego spaceru życzą
Ola, edukatorka
Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie
dr inż. Tomasz Horaczek, asystent
z Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach

1. Dąb

Na tym drzewie rosną liście w kształcie, który widzicie na następnej stronie. Spróbujcie na podstawie liści wypatrzyć drzewo. Owoce dębu nazywają się **żołędzie** – po nich też możecie rozpoznać drzewo.

Jak myślicie, czy żołędzie można jeść? W dawnych czasach z żołędzi robiono mąkę, a z niej chleb lub ciasteczka. Ze zmielonych żołędzi parzono też kawę!

Dąb to nazwa określająca całą grupę drzew. Na świecie istnieje około 460 gatunków tego drzewa! W Polsce występuje tylko 7 gatunków dębów. Dwa gatunki, których jest dużo w Polsce to:

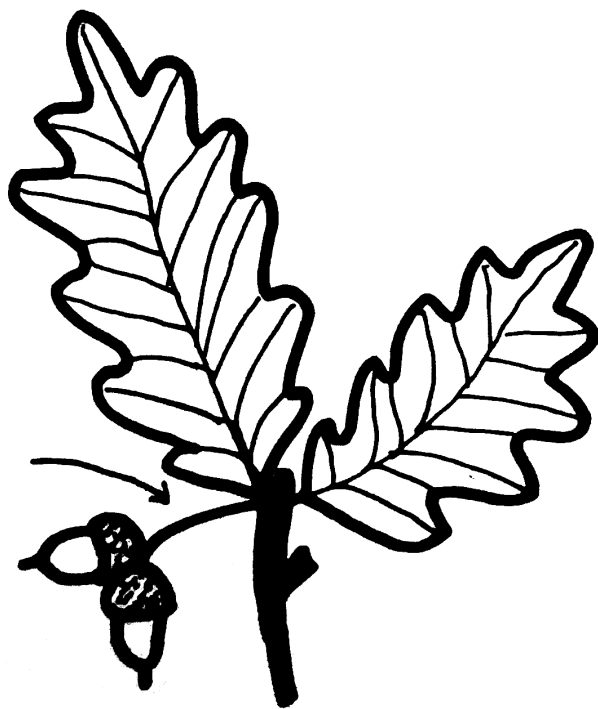
Dąb szypułkowy – ma długie (od 5 do 12 cm) szypułki – czyli ogonki żołędzi.

Dąb bezszypułkowy – nie ma szypulek, za to dłuższe ogonki mają jego liście.

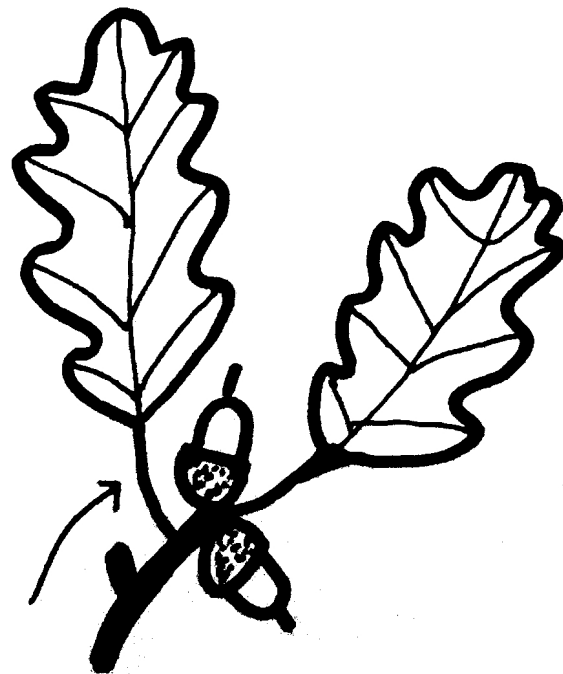
Spróbujcie rozpoznać jaki dąb znaleźliście!

PS. Najślynniejszy dąb w Polsce ma na imię Dąb Bartek. Jest bardzo stary. Rośnie niedaleko miasta Kielce. Czy macie pomysł jakie imiona można dać dębom w tym parku?

**Gałązka dębu
szypułkowego**

**Gałązka dębu
bezszypułkowego**

Dąb – całe drzewo

miejsce
na naklejkę

2. Kłujący krzak

Przed Wami krzewy dzikiej róży. Kwiaty tej rośliny są różowe i mają duże, szeroko rozłożone płatki. Owoce są małe i czerwone. Z owoców dzikiej róży robi się herbatę, a z płatków konfiturę do pączków!

Niektórzy na tę roślinę mówią **psia róża**. To dlatego, że kiedyś próbowano ją stosować jako lek na wściekliznę.

Zerwijcie jeden płatek róży i powąchajcie. Jak się Wam podoba ten zapach? Pomyślcie o zapachach, które lubicie i których nie lubicie. Każdy może wymienić trzy zapachy, które lubi i trzy, których nie lubi. Możecie je tu zapisać:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

W środku owoców
znajdują się pierzaste
(obrośnięte włoskami)
pestki. Jeśli jesteście
ciekawi i ciekawe jak
wyglądają włoski to
rozerwijcie owoc na pół.
Jeśli boicie się pokłuć –
poproście o pomoc
dorosłą osobę.

Krzew dzikiej róży

miejsce
na naklejkę

3. Przybysz z dalekich krajów

Poszukajcie drzewka z liśćmi w kształcie wachlarzy. To ozdobne drzewko: miłorząb japoński. Ma trochę mylącą nazwę, bo pochodzi z Chin!

Wśród roślin, tak jak u ludzi i u zwierząt, istnieją różne płcie. Większość drzew Miłorzębu, które rosną w Polsce to drzewa-chłopaki. Drzewa-dziewczyny mają kuliste, żółto-pomarańczowe nasiona. Jeśli nasiona zbyt długo leżą na ziemi, nieprzyjemnie pachną – jak zepsute masło! Dlatego nikt nie chce sadzić drzew-dziewczyn!

Koło miłorzębu, po jego prawej stronie, jest roślinna brama. Stańcie przed nią. Zadanie jest takie, żeby jak najszybciej przejść przez bramę, ale...! Przechodząc przez bramę trzeba powiedzieć nazwę rośliny, która rośnie w Parku. Możecie zagrać w przechodzenie kilka razy – za każdym powiedzcie nazwę innej rośliny.

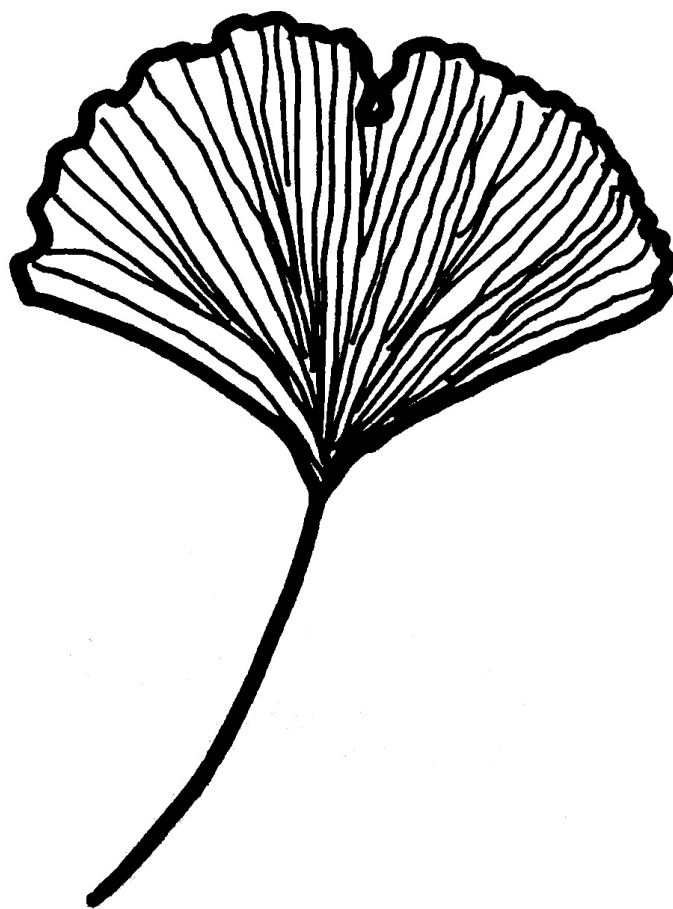
Jakie nazwy wymieniliście i wymieniliście? Zapiszcie.

.....

.....

Drzewo Miłorzębu

miejsce
na naklejkę

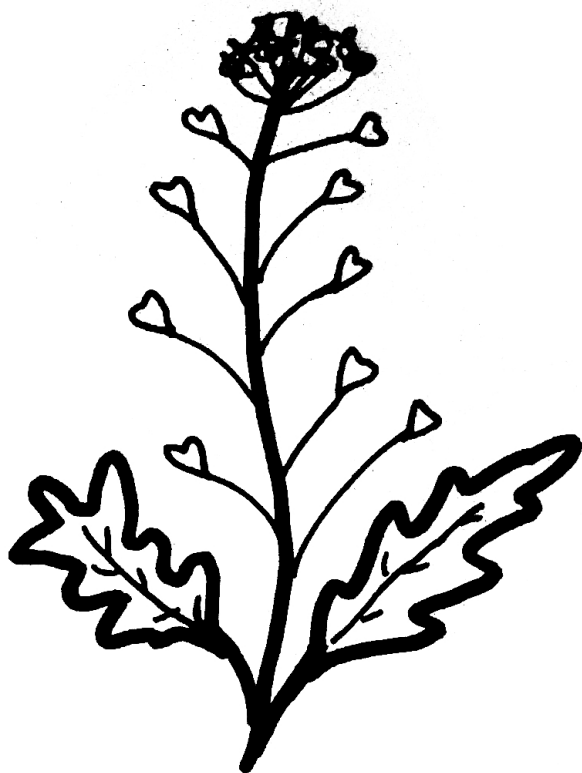

5. Betonowa donica

Poszukajcie betonowej donicy. Rośnie w niej kilka różnych roślin. Wiele z nich to chwasty. Chwasty to rośliny, które wyrastają samodzielnie (człowiek ich nie sieje). Zabierają miejsce, wodę oraz składniki odżywcze roślinom posadzonym przez człowieka. Są trochę jak nieproszeni goście w ogrodzie, na polu lub w parku. Dlatego część osób bardzo nie lubi chwastów. Jednak niektórzy je lubią. Część chwastów jest przydatna (można z nich robić np. herbatki lub syropy). Niektóre osoby podziwiają chwasty za to, że potrafią samodzielnie rosnać!

Tasznik pospolity. Tasznik jest bliskim krewnym kapusty. Podobnie jak kapusta jest jadalny! Ma maleńkie owoce w kształcie zielonych serduszek. Niektórzy mówią na te owoce “chlebek”. Owoce najlepiej zbierać między majem a lipcem.

Komosa biała. Inna nazwa tej rośliny to lebioda. Lebioda w czasach biedy (podczas wojny) pomagała przetrwać głód. Jedzono smażone młode liście lebiody, a z nasion wypiekano tzw. chleb głodowy. Trzeba jednak uważać na tę roślinę. Tylko młode liście i nasiona nadają się do jedzenia. Stara roślina jest trująca dla człowieka i dla zwierząt.

Tasznik

miejsce
na naklejkę

Komosa biała

miejsce
na naklejkę

Wymyślcie przepis na danie z chwastów.

Może być zupełnie szalony!

Może też to być przepis na danie, które chętnie wspólnie zrobicie i zjecie. Przepis możecie zapisać lub narysować składniki.

Przepis na

Składniki:

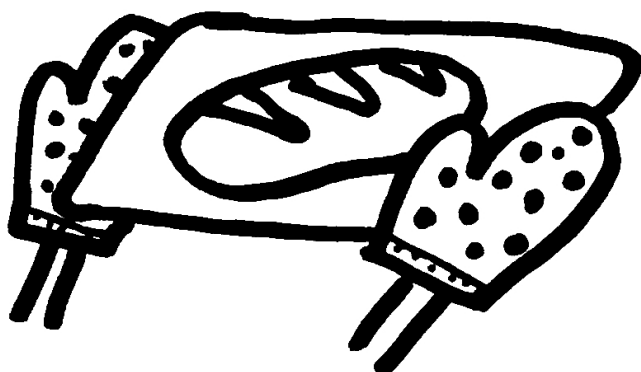
-
-
-
-
-
-
-
-

Instrukcja jak zrobić:

Przepis wymyślony przez:

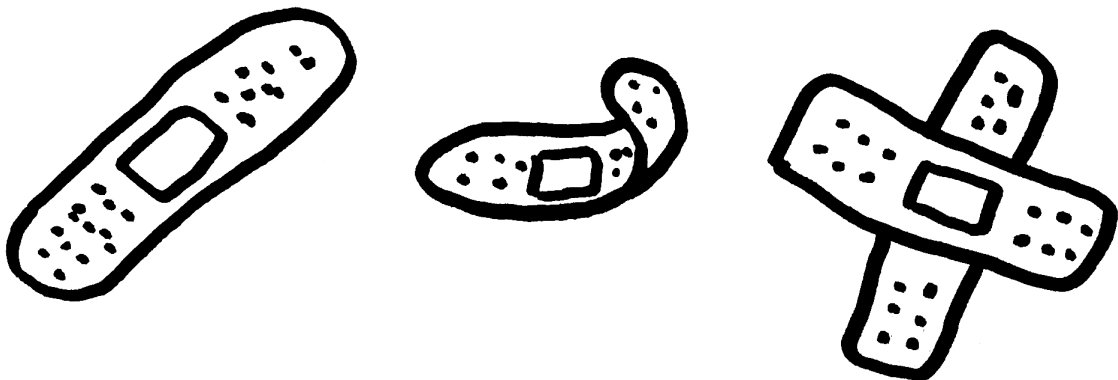
.....

Smacznego!

5. Roślinne plastry

W parku są jeszcze inne roślinne skarby! Na trawie możecie znaleźć rośliny, które pomagają na ukąszenia i użądlenia owadów – na przykład komarów i meszek. Zmniejszają ból i opuchliznę. Są jak plasterki z supermocą. Dwie rośliny, które pomagają na ukąszenia to **babka lancetowata** i **babka szerokolistna**.

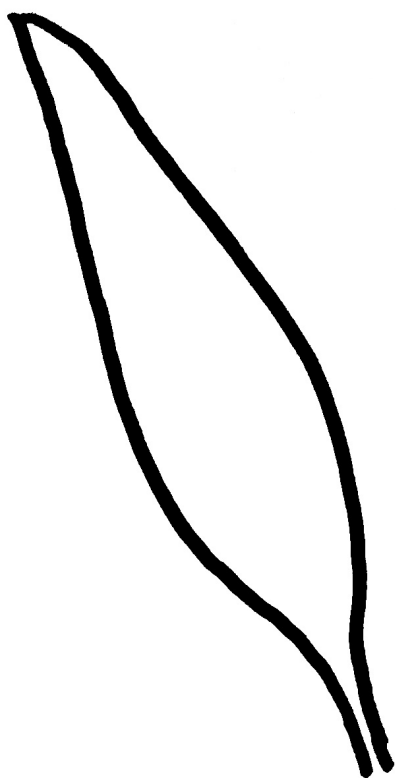

Podobno dawniej tymi roślinami leczono nawet ugryzienia skorpionów i węży!

Jakie są ich liście w dotyku? Czy są miękkie czy twarde? Ciepłe czy zimne? Suche czy mokre? Możecie przyłożyć liść do skóry i zastanowić się czy to miłe uczucie.

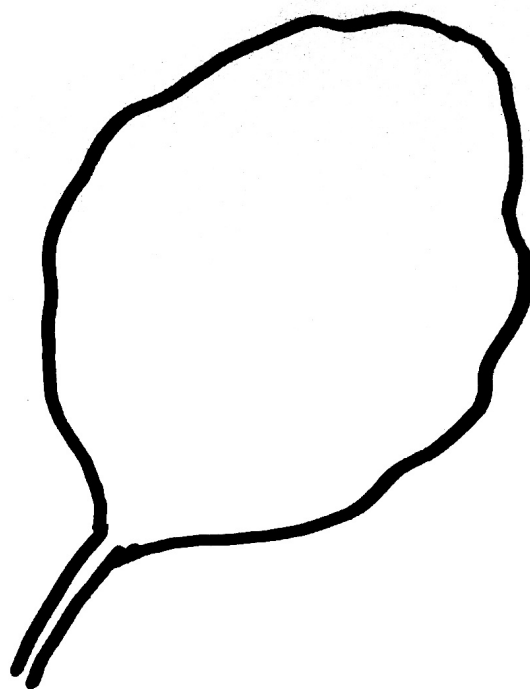
Przyjrzyjcie się liściom babki przez lupę i spróbujcie na rysunkach na następnej stronie dorysować linie, takie jak na liściach.

**Babka
lancetowata**

miejsce
na naklejkę

**Babka
szerokolistna**

miejsce
na naklejkę

6. Kraina jabłonek

Pewnie wszyscy znacie owoc **jabłko**. Drzewo na którym rosną te owoce nazywa się **jabłoń**.

Czy wszystkie jabłonie i jabłka są takie same? NIE!

Rozejrzyjcie się dookoła.

Jedno drzewo ma **zielone jabłka** i nazywa się **papierówka**.

Drugie drzewo ma **rumiane – lekko czerwone – owoce** i nazywa się **malinówka**.

Trzecie drzewo ma **malutkie jabłuszka** i mówi się na nie **“rajska jabłonka”**.

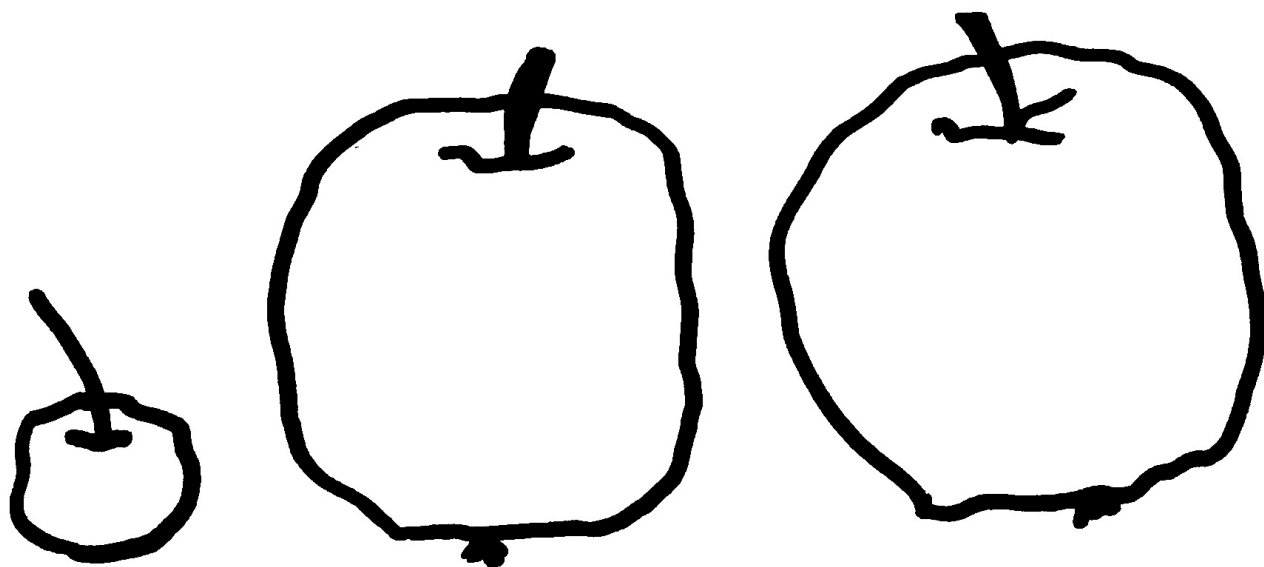
Owoce różnią się **kolorem i rozmiarem**. Spróbujcie opisać innej osobie jedno z jabłek. Poproście żeby zgadła, który to rodzaj. Możecie spróbować opisać też kolor i kształt innych owoców, które znacie. Sprawdźcie czy osoba zgadnie, o jakich owocach myślicie!

Jabłka różnią się **zapachem!** Papierówki pachną trochę jak ziemniaki. Malinówki – pachną słodko.

Jabłka różnią się też **smakiem**. Dlatego na targach i w sklepach można kupić jabłka różnych gatunków.

Niektóre są słodkie, inne kwaśne. Każdy wybiera takie, jakie lubi.

Jabłuszko i jabłka

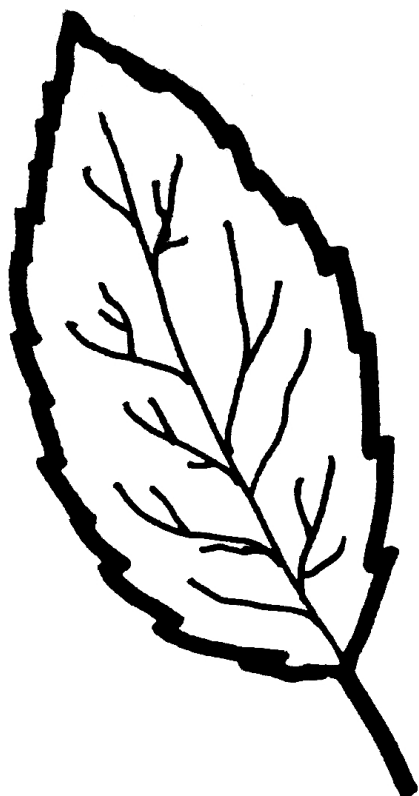
Jabłonka

miejsce
na naklejkę

Ciekawostka...

Skąd drzewka owocowe w miejskim parku?

Park powstał na terenie **dawnej wsi: były tu kiedyś domy i sady owocowe**. W latach 70. Pani Stefania Traczyńska zaprojektowała park w taki sposób, żeby nie wycinać rosnących już drzew, ale posadzić nowe rośliny dookoła, – wybudować ścieżki, postawić ławki i stworzyć miłe miejsce do spędzania czasu.

Zdania dla chętnych!

1. Czy uda się Wam znaleźć:

- inne drzewka owocowe, na przykład mirabelki?
- inne chwasty, na przykład pokrzywy?
- drzewo z białą korą? (Psst. To brzoza!)

2. Napisz na kawałku kory „JABŁOŃ” i połącz podpis obok wybranej przez siebie jabłonki.

Jabłonie rosną w wielu miejscach w parku.

Rosną też w okolicy Domku herbacianego!

Miłej zabawy!

Koncepcja i ilustracje:

Aleksandra Górecka

Konsultacja merytoryczna:

dr inż. Tomasz Horaczek

Minipublikacja powstała w ramach programu
Muzeum Dostępne
w Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie

MUZEUM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

Zdjęcia na naklejkach:

Dąb, dzika róża, babka lancetowata, babka
szerokolistna, jabłonka – domena publiczna
Tasznik, fot. Joanna Boisse, CC BY SA
Komosa biała, fot. Rasbak, CC BY SA

Finansowanie

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury,
Dziedzictwa Narodowego i Sportu pochodzących
z Funduszu Promocji Kultury.

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i **Sportu**.

**[KULTURA
DOSTĘPNA**